

1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 01/11/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 01/11/2025

Σελίδα: 22

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

Περιφερειακές λύσεις και προκλήσεις

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ ΚΑΡΑΤΡΑΝΤΟΥ

Ας ξεκινήσουμε από τα βασικά, η πρόταση για την πενταμερή Σύνοδο για την Ανατολική Μεσόγειο – 5 χώρες x 5 άξονες – είναι μια ελληνική πρωτοβουλία. Αυτό δίνει στην Ελλάδα τη δυνατότητα να βάλει το πλαίσιο και να διαμορφώσει τη θεματική agenda με τις πέντε ενότητες, με αποτέλεσμα οι υπόλοιπες χώρες να τοποθετηθούν επί αυτού του πλαισίου. Οποιος βάζει αρχικά την agenda έχει πολλές πιθανότητες να επηρεάσει σε σημαντικό βαθμό την τελική της μορφή.

Η πρωτοβουλία εντάσσεται στην εργαλειοθήκη που έχει εδώ και δεκαετίες αναπτύξει η Ελλάδα ώστε να εξισορροπεί την απειλή από την Τουρκία και να διαχειρίζεται τη δύσκολη σχέση μαζί της. Εξωτερική εξισορρόπηση μέσω διεθνών θεσμών και διμερών ή πολυμερών συμφωνιών και σχημάτων συνεργασίας. Σε αυτή την περίπτωση η ελληνική πρόταση κινείται ένα βήμα μπροστά, από μια πολυμερή συμμαχία που μπορεί να λειτουργήσει ως εξισοροπιτής της Τουρκίας (όπως λειτουργούν μεταξύ άλλων τα σχήματα με την Αίγυπτο, το Ισραήλ, την Κύπρο και την Ιορδανία) προτείνει ένα σχήμα που θα περιλαμβάνει και την Τουρκία, σε μια προσέγγιση κοινωνικοποίησης μέσω ενός πλαισίου κανόνων σε ένα περιφερειακό καθεστώς διαρθρωμένης συνεργασίας.

Εξίσου σημαντική πτυχή της πρωτοβουλίας είναι η προσέγγιση της συλλογικής συνεργασίας, των αποφάσεων στο πλαίσιο της πολυμερείας. Μια προσέγγιση, που αν υπάρχει από όλα τα μέρη ελκρινές ενδιαφέρον συνεννόησης και συνεργασίας, μπορεί να διευκολύνει μονομερείς πρωτοβουλίες που δημιουργούν προβλήματα με περισσότερες από μια χώρες της περιοχής, όπως το τουρκολιβικό σύμφωνο.

Στην πράξη, η μεθοδολογία μιας τέτοιας πρωτοβουλίας θα βασιστεί στη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και συνεργασίας σε ζητήματα που συνήθιζουμε να λέμε χαμηλής πολιτικής, ώστε να υπάρξουν οι προϋποθέσεις για τα δυσκολότερα, την οριοθέτηση θαλάσσιων ζωνών.

Το Μεταναστευτικό και η πολιτική προστασία δεν είναι ζητήματα χαμηλής πολιτικής και εκτός από μοχλός δημιουργίας εμπιστοσύνης είναι σημαντικά θέματα που καθιστούν απα-

ραίτητη τη συνεργασία σε αυτό το επίπεδο, ιδιαίτερα από τη στιγμή που η Τουρκία και η Λιβύη είναι οι δύο χώρες-κλειδιά για τη διαχείριση της μετανάστευσης στη Μεσόγειο. Στον τομέα της πολιτικής προστασίας, θα μπορούσε αυτή η πρωτοβουλία να αποτελέσει τη βάση για τη δημιουργία ενός περιφερειακού μηχανισμού διαχείρισης καταστροφών, ιδιαίτερα αν επεκταθεί και με τη συμμετοχή χωρών που έχουν σημαντικές δυνατότητες σε αυτόν τον τομέα, όπως το Ισραήλ και η Ιορδανία.

Δεν είναι ωστόσο μια πρωτοβουλία χωρίς προκλήσεις και πιθανούς κινδύνους. Τόσο οι χώρες που φαίνεται πως θα συμμετέχουν (Ελλάδα, Κύπρος, Τουρκία, Αίγυπτος, Λιβύη) όσο και αυτές που δεν ανακοινώθηκαν ως συμμετέχουσες (Ισραήλ - Συρία) αναδεικνύουν τη δυσκολία του χειρισμού και τις πολλές προκλήσεις που υπάρχουν και στο κακό σενάριο θα μπορούσαν να μετεξελιχθούν σε προβλήματα.

ια να μετατραπεί επομένως η δυναμική της πρωτοβουλίας σε ένα θετικό αποτύπωμα, χρειάζεται αφενός ένα ξεκάθαρο πλαίσιο και αφετέρου ειλικρίνεια και πίστη από όλες τις συμμετέχουσες χώρες στη λογική της πολυμερούς συνεργασίας. Ιδιαίτερα η δεύτερη δεν είναι δεδομένη.

Σημαντικό ρόλο για την υλοποίηση και τη μετέπειτα επιτυχία αυτής της πρωτοβουλίας θα διαδραματίσει η σύνδεσή της με άλλα πολυμερή σχήματα συνεργασίας, όπως αυτά της Ανατολικής Μεσογείου, στα οποία συμμετέχουν η Ελλάδα και η Κύπρος, αλλά και διαδικασίες όπως η MED9.

Τέλος, η πιθανή εμπλοκή και ο ρόλος που μπορούν να έχουν οι ΗΠΑ και η ΕΕ θα έχει σίγουρα επίδραση στην όλη αυτή πρωτοβουλία, καθώς στους περισσότερους από τους πέντε τομείς η υποστήριξη της ΕΕ στις χώρες της περιοχής είναι σημαντική.

Μια φιλόδοξη πρωτοβουλία, στη σωστή κατεύθυνση, με πολλές προκλήσεις αλλά και ευκαιρίες. Όταν διαμορφώνεις την agenda, έχεις πολλές πιθανότητες να μεγιστοποιήσεις τις δεύτερες.

Ο Τριαντάφυλλος Καρατράντος είναι δρ Ευρωπαϊκής Ασφάλειας και Νέων Απειλών, επιστημονικός συνεργάτης **ΕΛΙΑΜΕΠ**